

Op basis van mijn medische expertise wil ik mij uitspreken voor de inwoners van Wapserveen in hun terechte angst over het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de bollenteelt rondom het dorp, dat tevens een basisschool, kinderopvang, sportclubs en zorgboerderij voor kinderen huisvest. We hebben de zekerheid dat bestrijdingsmiddelen aanwezig zijn en dat deze aanwezigheid een risico vormt voor de mens.

Veel onderzoek heeft laten zien dat de stoffen in bestrijdingsmiddelen zich het jaar rond verspreiden en dat die stoffen een risico vormen voor de mens. Waarbij met zekerheid te zeggen is dat het effect op kinderen nog groter is. Aangezien de organen en systemen van kinderen nog in ontwikkeling zijn en hun lichaamsgewicht lager is, krijgen zij per kilogram lichaamsgewicht een hogere dosering van deze stoffen binnen, wat hun kwetsbaarheid vergroot. Hiertoe behoort ook het risico voor het ongeboren kind dat wordt blootgesteld via de moeder.

Deze constatering wordt niet alleen onderbouwd door onze eigen kennis van de werking van de mens en de reactie op stoffen, zoals die mag worden verondersteld bij de functie die we uitoefenen, maar ook door de waarnemingen die we in ons dagelijks werk doen. Daarnaast worden onze bevindingen ondersteund door de bevindingen van ter zake kundige wetenschappers op dit gebied.

Onder andere de uitgebreide medisch-wetenschappelijke onderzoeken van of waar naar refereert;

- **prof. dr. Bas Bloem, neuroloog** aan de Radboud Universiteit Nijmegen.
 - **prof dr. Martin van den Berg, toxicoloog** aan de Universiteit van Utrecht, die eerder de deskundigenverklaring schreef om de risico's voor de inwoners van Sevenum in kaart te brengen.
 - **prof. dr. Pieter Sauer, kinderarts** verbonden aan de Universiteit van Groningen.
- bevestigen de risico's voor de gezondheid van de mens.

Op basis van deze wetenschap concludeer ik dat het aan de orde is dat het risico dat deze artikelen beschrijven, aanwezig is in het dorp Wapserveen.

Van de bekende risico's is aangetoond dat ze groter worden wanneer de mens in contact komt met meerdere bestrijdingsmiddelen. Deze toename van risico's stijgt door cumulatieve effecten en is nooit getoetst door het Ctgb.

Naast alle lichamelijke risico's, moet meegenomen worden dat het advies van de GGD ook een effect heeft op de mentale gezondheid van de mens. De terechte angst die ontstaat om op advies van de GGD ramen en deuren te moeten sluiten en binnen te blijven op het moment van spuiten en de uren daarna, is niet te overzien en heeft grote mentale gevolgen. Dankzij de bewijzen uit het OBO onderzoek is duidelijk dat de GGD-adviezen niet toereikend zijn om de risico's weg te nemen en dat kinderen en hun verzorgers niet van en naar school, opvang of de sportvereniging kunnen bewegen zonder blootgesteld te worden aan de stoffen en de bijbehorende risico's. Deze locaties liggen te midden van de percelen die beplant zijn met siergewassen.

Er moet rekening worden gehouden met de continue blootstelling via huisstof en de grote verspreiding van pesticiden over een breed gebied. Deze factoren vergroten de schadelijke gezondheidseffecten, met name bij langdurige blootstelling zowel binnens- als buitenshuis.

Gezien deze bevindingen is geboden dat dit risico bij de bron aangepakt wordt, ten behoeve van de volksgezondheid. Om het risico voor de mens weg te nemen dienen bestrijdingsmiddelen niet in en rondom het dorp gebruikt te worden.

Ik als arts verklaar dan ook dat ik, samen met een collectief van artsen, achter bovengenoemde sta.

Naam:

Functie:

Datum:

Handtekening:

Bronnen:

<https://ggdleefomgeving.nl/schadelijke-stoffen/bestrijdingsmiddelen/>

<https://www.rivm.nl/bestrijdingsmiddelen/onderzoek-bestrijdingsmiddelen-en-omwonenden>

Interview met emeritus hoogleraar kindergeneeskunde Pieter Sauer: https://youtu.be/EUvL-1LIJ_A

<https://aardigeburen.nl/wp-content/uploads/Expert-opinion-over-gebruikte-bestrijdingsmiddelen-Sevenum-Versie-definitie.pdf>

Bestrijdingsmiddelen weldegelijk gevaarlijk – Herman Bartstra en prof. dr. Frederieke Schaafsma, Medisch contact april 2021.

Parkinson als kanarie in de kolenmijn – Henk Maasen, medisch contact februari 2022

Werken met bestrijdingsmiddelen...bij kinderwens, zwangerschap of borstvoeding. RIVM advies

Environmental and human health at risk – Scenarios to achieve the Farm to Fork 50% pesticide reduction goals. Silva, X. Yangab, L. Fleskens, C.J. Ritsema, Violette Geissen. Elsevier juli 2022

Comprehensive assessment of pesticide use patterns and increased cancer risk Gerken, Gear, Zapata, Barron and Zapata. Frontiers in Cancer Control and Society, juli 2024

Evolutionarily conserved susceptibility of the mitochondrial respiratory chain to SDHI pesticides and its consequence on the impact of SDHIs on human cultured cells. Bénit, A. Kahn, D. Chretien, S. Bortoli, L. Huc, M. Schiff, A. Gimenez-Roqueplo, J. Favier, P. Gressens, M. Rak, Pierre Rustin. PloS One nov 2019.

Estimated Residential Exposure to Agricultural Chemicals and Premature Mortality by Parkinson's Disease in Washington State. M. Caballero, S. Amiri, J. Denney, P. Monsivais, P. Hystad, O. Amram. Int J. Environ Res Public Health, dec 2018

Environmental exposure to pesticides and the risk of Parkinson's disease in the Netherlands. M. Brouwer, A. Huss, M. Van der Mark, P.C.G. Nijssen, W.M. Mulleners, A. M. G. Sas, T. van Laar, G. R. De Snoo, H. Kromhout, R.C. H. Vermeulen. Environ Int, okt 2017

Rapport GFGF Pesticide-CheckUp oktober 2022

Multiple Neonicotinoids in children: cerebro-spinal fluid, plasma and urine. Bernard Laubscher, Manuel Diezi, Raffaele Renella, Edward A. D. Mitchell, Alexandre Aebi, Matthieu Mulot & Gaëtan Glauser. Journal of Environmental Health, 2022-01

Agricultural activities and the incidence of Parkinson's disease in the general French population. [Sofiane Kab](#)^{1,2}, [Johan Spinosi](#)^{2,3}, [Laura Chaperon](#)^{2,3}, [Aline Dugravot](#)¹, [Archana Singh-Manoux](#)^{1,4}, [Frédéric Moisan](#)², [Alexis Elbaz](#)^{5,6}. Eur J. Epidemiol, Mar 2017

Environmental exposure to pesticides and the risk of Parkinson's disease in the Netherlands. Maartje Brouwer^a, [Anke Huss](#)^a, Marianne van der Mark^a, Peter C.G. Nijssen^b, Wim M. Mulleners^c, Antonetta M.G. Sas^d, Teus van Laar^e, Geert R. de Snoo^f, Hans Kromhout^{a,1}, Roel C.H. Vermeulen^{a,g,1}. Elsevier, oktober 2017

Effects of glyphosate and glyphosate-based herbicides like Roundup™ on the mammalian nervous system: A review. Najm Alsadat Madani ^{a b}, David O. Carpenter ^{a b}. Elsevier, november 2022

Occupational Exposures and Neurodegenerative Diseases—A Systematic Literature Review and Meta-Analyses. Lars-Gunnar Gunnarsson, Lennart Bodin. Int J Environ Res Public Health, jan 2019

Neurodevelopmental Disorders and Prenatal Residential Proximity to Agricultural Pesticides: The CHARGE Study. Childrens Health, juni 2014.

Gewasbeschermingsmiddelen en neurodegeneratieve ziekten: mogelijkheden om de toelatingsvereisten te verbeteren. Publicatie RIVM

State of the science of endocrine disrupting chemicals 2012. WHO-rapport, 2012.
<https://www.who.int/publications/i/item/9789241505031>

ECG manifestations in acute organophosphorus poisoning. Uttam Kumar Paul¹, Anup Kumar Bhattacharyya. J. Indian Med Assoc, Febr 2012

Glyphosate-Based Herbicides Potently Affect Cardiovascular System in Mammals: Review of the Literature. Cardiovasc Toxicol, april 2015

IARC Monographs Volume 112: evaluation of five organophosphate insecticides and herbicides. Rapport Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek (IARC), maart 2015

The impact of combined exposure to pesticides on health outcomes in children. International Journal of Environmental Research and Public Health 2018

Pesticide Exposure and Neurodevelopmental Outcomes: A Review of the Literature. Environmental Health Perspectives 2013